

ΑΠΟΓΕΜΑΤΙΑΝΗ

Ακόμη ένθυμούμας τὴν ἱερὸν ἀγανάκτησιν ποὺ κκτέλαχε ἔνα ζεχωριστόν μου φίλον, τὸν πλέον ἰδιόρρυθμον καὶ πρωτοτυπότερον ἀπ' ὅλους μου τοὺς φίλους, ὅταν τοῦ ἐδεῖξα μίκην ἀπὸ τὰς τελευταῖς φωτογραφίας τοῦ Ζολζ, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ περιώνυμος ἄνθρωπος εἰκονίζετο μὲ τὸ καπέλλον τοῦ—ύψηλὸν καὶ γυαλιστερὸν κύλινδρον—στὸ κεφάλι· ἔξηντλήθη ὅλη, ἡ πλουσιωτάτη ἄλλως τε, περιουσίᾳ του ὑδρεων ἀμιμήτου τελειότητος πρὸν νὰ φύκησῃ νὰ πληρώσῃ, ὅσον ἥθελε, τὴν ἀσέβειαν ἄνθρωπου, ποὺ ἐτόλμησε νὰ παρουσιασθῇ πρὸ τοῦ δημοσίου του μ' αὐτὸν τὸν τρόπον. Ἀμφιβόλῳ ἂν ὅλα τὰ τόσα ἄλλα ἐγκλήματα τοῦ Ζολζ ἔφερον τοιαύτην ἀναστάτωσιν εἰς τὴν γολὴν τοῦ πλέον εὔσυνειδήτου πουρτάνου...

Καὶ μου ἦλθε στὸ νοῦν τὸ ἐπεισόδιον αὐτὸ τὴν στιγμὴν ἀκοιθῶς ποὺ ἐτελείων τὴν τουαλέτα μου διὰ νὰ δεχθῶ τὸν κόσμον μου—φίλας καὶ φίλους—ποὺ τιμοῦν τὴν ἀπογεματικήν μου, τῆς ώριμενῆς μου ἡμέρας. Ἐπειδὴ ὁ παράδοξος φίλος μου κατώρθωσε τέλος νὰ μὲ πείσῃ πῶς εἶχε δίκαιον, κατάχθικα μιὰ ἀπὸ πάνω ὡς κάτω γῆς νὰ ἴδω καὶ ἐγὼ μήπως εἶχα τίποτε πειπτὸν ἢ ἀνάρμοστον δι' ἄνθρωπον ποὺ πρόκειται νὰ παρουσιασθῇ ἐμπρὸς σὲ κόσμο. Οἱ ἐγωϊσμός μου δὲν μ' ἀρριτεν ἵστως νάποκαλύψω τίποτε πειρτόν. (κακέλλο τούλαχιστον δὲν φοροῦστα). Τὸ ἀνάρμοστον πάλιν, εἴμεθα ἡμεῖς τελευταῖοι ποὺ τὸ ἀνακαλύπτομεν ἐπάνω μας, ὕστερος ἀπ' ὅλον τὸν κόσμον,—ὕστερος τούλαχιστον πάντοτε ἀπὸ τοὺς καλοθελητάς μας. Λοιπὸν κατώρθωσα νὰ εῦρω·ἀνεπίληπτον τὸ παρουσιαστικόν μου, ὅτε αἰροῦντας ἐνθυμούμας...φρικτόν!

Ἐνας ποὺ με γνώριζε, ὅταν ἔζησε, ἀρῆκε τὸν τάφον τῆς ἀνυπαράξιας του, παρουσιάστηκε ὡς βρουκόλακας εἰς τοὺς φίλους τῆς ἀπογεματικῆς μας, καὶ πρὸν νὰ φύγῃ, ἔρριψεν ὡς πάρθιον βέλος ἐναντίον μου τὴν κατηγορίαν ὅτι εἴμαι..πεσσιμιστής!

Φτάνει, λέγει ἡ παροιμία, νὰ πῆτε δέκα φορές ἐναντὶ ἄνθρωπον τρελλό, διὰ νὰ τὸ πιστεύσῃ καὶ ὁ ἴδιος. Δι' ἐμὲ, ἔρκετε μία μόνη φορά νὰ μου εἰποῦν αὐτὴν τὴν κατηγορίαν, μία ἄλλη νὰ τὴν καλούσυλλογισθῶ καὶ...τελείωσε· κατόπιν μερικῶν ἀσυνειδήτων κειρισμῶν ποὺ ἔγινκαν εἰς τὸ βάθος τοῦ ψυχικοῦ μου ἐργαστηρίου, ἔπεισα τὸν ἔχυτόν μου ὅτι πράγματι ἀνάκω εἰς τὴν τάξιν αὐτῶν τῶν θηρίων, ποὺ ὀνομάζουν πεσσιμιστὰς ἢ ἀπαισιοδέξους, ἔρχισα νὰ πιστεύω ὅτι τόσον κακιόν παρεγνώριζα τὸν ἔχυτόν μου, ἔρχισα νὰ κολάκεύωμαι μάλιστα τόρχο ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀνακάλυψιν, καὶ ἥδη ἔρχαταζόμην τὰ διστά τοῦ Σοπεγγάδουερ καὶ τοῦ Χάρτουν νὰ τρίζουν ἀπὸ εὐγαρίστησιν μέστα εἰς τὸν τάφον των διὰ τὴν κατάκτησιν ἐνὸς ἀκόμη προσηλύτου τῶν θεωριῶν

των· τελείωσε! εἴμαι ἀπαισιόδοξος καὶ σᾶς ὑποδέχομαι, κύριοι φίλοι μου, μ' αὐτὸ τὸ κακινούργιο... καπέλλο στὸ κεφάλι.

* * *

Καὶ νὰ ἡξεύρετε ἀπὸ πόσας ὑπογρεώσεις μ' ἀπαλλάξσει αὐτὴν νέα μου ἰδιότητα! ὑπογρεώσεις ποὺ ἔχω ἀπέναντί σας ὡς γρανογράφος. Ἔξαρχη τὸ περιστατικό Σάββατο ἔχεωστούσα νὰ μεταχθῶ στὸν περίφημο χορὸ τοῦ Πέρα παλάς, ὅπου θὰ ἐδιμε συνέντευξιν ὁ μισὸς κόσμος μας μὲ τὸν ἄλλο μισό. Ἄλλα μέσα εἰς τὴν ἀπόγνωσιν μου διὰ τὰ πάντα, ἐθεωρησα καὶ αὐτὴν τὴν ἀπόλυτην καὶ διὰ ἐμέ καὶ διὰ σᾶς περιττήν. Στὰ ὑστεριὰ μάλιστα ἐνθυμήθηκα ἐνα πολὺ πολὺ ἔξυπνο ἀνέλδοτον ἐνὸς σεβαστοῦ λεύτου. Μετέθαινε διὰ νὰ κάψῃ μίαν ἀριστοκρατικὴν βάπτισιν, νύχτα ἔχορν μέσα στὸ φωτοπεριγυμένο σκληρόν, εὑρέθη πρὸ ὀλοκλήρου τρικυμίας ωμῶν καὶ στηθῶν ντεκολτέ, ποὺ ἔξεχειλίζειν μέσα ἀπὸ τὸν ἀρρών τῆς ταυτέλας καὶ τῶν πλουσίων πτήλων, ἔστρυκον πάντη μὲ τὴν ἡρώτησε: μήπως μῆς ἐπροσκλεσκαλέσειν σὲ....λουτρό; Ἐταχυνοπήθηκα καὶ ἐγὼ καὶ ἀπέρυγχ τὸν πειρασμόν.

* * *

Τελείωσε! ἀπεκρήθηκα τὸν κόσμον καὶ μὴν περιμένετε πλέον νὰ σᾶς μεταχθῶσα κακέν, μικρὸν ἢ μεγάλον σκάνδαλον ἀπὸ κείνα ποὺ ἐπωάζουν μὲ τόσην στοργὴν οἱ συνοδικὲς τῶν ταλονιῶν μας. Τόρα πλέον τὸ διόλογῷ καὶ ἐγὼ ἀπροκαλύπτως, ὅπως ὁ πάτρων μου ὁ Σοπεγγάδουερ, ὅτι: ἡ θέα παντὸς ζώου μὲ τέρπει· ἐνῶ ἀπεναντίας ἡ ὄψις τῶν ἀνθρώπων διεγείρει μέσα μου μίαν ἀποστροφὴν ἀκαταμάχητον· ἡ ἀνθρωπότης, καθὼς λέγει ἀλλού δὲνδιος, εἴναι ἀξία πάσης περιφρονήσεως. Καὶ σᾶς βεβιώθη ὅταν βλέπω τὸν κόσμον τῶν περιπατητῶν νὰ διασταυρώνεται ἀσκόπως στὸν Μεγάλο δρόμο—τὸ Grand rue de Pera,—ποὺ ἐδιάλεξεν ὡς στάδιον τοῦ περιπάτου του, διερωτῶμει πῶς ὅλον αὐτὸ τὸ παράδεινον πλῆθος κακοθελῶνει νὰ κρατῇ τὴν ιερορροπίαν του καὶ νὰ μὴν ἀνατρέπεται ὅλως διόλου ἀνάποδα μὲ τοὺς πόδας εἰς τὸν ἀέρα καὶ τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου, ἐπὶ τοῦ μακαντάμ. Καὶ διὰ νὰ ἔξηγήσω αὐτὴν τὴν ἀπορίαν μου, τὸν παραβάλλω αὐτὸν τὸν ὄγλον μὲ τὰ γνωστὰ ἐκείνα ἀνθρώπων τὰ ξύλινα ποὺ τὰ κατασκευάζουν μὲ μικρὸν μολύβδινον βάρος εἰς τὴν βάσιν, καὶ στέκονται πάντοτε ὄρθιοι ὅπως καὶ ἡν τὰ φίψη.

* * *

Καὶ ἀναβαίνει: ὄλοιν ἡ πλήμμαρα τῆς μισανθρωπίας μου καὶ τῆς ἀπογνώσεως μου καὶ καταφεύγω εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ συμβολικοῦ ἐκείνου πύργου, ποὺ ἀναφέρει ἔνα κινέζικο παραμυθάκι. Ἐκεῖ ἀνέβηκε μίαν ἡμέραν, εἰς στιγμὴν ὑπερτάτης ἀπελπισίας, ἡ κινέζικη βασιλικούμλα, ἀρροῦ ἐφόρεσε τὸ πλουσιώτερόν

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

της πολύχρωμον μεταξώτον, και λόγησε, μὲ τὴν ψυχὴν περιίουπον ἔως θυνάτου νὰ ξεσήζῃ κορματάκια-κουματάκια τὴν πλουσίαν της στολήν και νὰ τὰ σκορπίζῃ εἰς τὸν ἀέρα· και τὰ ἔβλεπε μὲ ἀπλανές οὐρα, κόκκινα, κίτρινα γκλάζια, πράσινα, ἀσπρά, σὰν τόσες πεταλούδες, νὰ κυμαίνωνται εἰς τὸν ἀέρα και νὰ πειριδιούνται και ὅλο νὰ κατέργωνται διὰ νὰ πνιγῶσιν εἰς τὸν βρόβορον τοῦ παρρεκειμένου τέλματος. Τί ζωντανή εἰκὼν τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ κατατάξει τὰς ιδίας του χειρας, νὰ πνιγῇ μίαν μίαν τὰς ἐλπίδας του, τὰ δύνειρα του, τοὺς πόθους του, μέσα εἰς τὸ ἀδρανές ἔλος τῆς ἀπογνώσεως!...

* * *

Και μέσα εἰς αὐτὴν τὴν δίνην τῆς ἀπαιτιοδοξίας, ἀνῆλθεν ἀπὸ τὴν καρδίαν μου τὸ ἄσμα φίλου ποιητοῦ, ὡς ἡ τελευταία πληγὴ τῆς γάρωτος: «Εἰς τὴν καρδίαν μας, μοὺ ἐψιθύριζε, ἐδρεύει ἡ ἀληθῆς εὔτυχία, ἡ ἀληθῆς δικαιοσύνη και αὐτὴ ἡ ἀληθῆς ἐπιστήμη· διέτι ἀγαπῶντες εὑρίσκομεν.» Αλλ' ἀκριβῶς αὐτὸς ὁ Ἐρως (διέτι περὶ αὐτοῦ πρόκειται) ἀπὸ τὸν ὄποιον ζητεῖ τὴν εὐτυχίαν, ἀποτελεῖ ὡς τὴν ὑπάτην σχεδὸν τῶν ὀδυνῶν. Αὐτὸς εἶναι ὁ ἀδρατος ὑφαντής τῶν δεσμῶν ποὺ μᾶς περιστρίγγουν και μᾶς πνίγουν. Μιὰς γρυπῆς τρεμουλιαστὴ κλωστὴ ἔνωνται τὴν ψυχὴν μας μὲ τὸν ἥλιον, μικρὰ μετάξινα νήματα τὴν ἔνωνται μὲ τὰς τράχας, και ἀρκεῖ ἕνα μειδίαμα διὰ ν' ἀποτελέσῃ τὴν ἀλυσίδα τῶν ὀφθαλμῶν μας· ἡ καρδία ποὺ ἀγαπᾷ εἶναι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον συνδεδεμένη μὲ τὰ πράγματα και μὲ τὰ δύντα, ποὺ ἀγαπᾷ, κ' ἡ ἐλαχίστη πνοὴ διασείουσα τοὺς εὐθραύστους αὐτοὺς και ὀδυνηροὺς δεσμούς, ἔλκει μαζί και τὰς ἐσχάτας ἵνας τῆς ὑποστάσεως μας και μᾶς κάμνει νὰ αἰμάστωμεν. Αὐτὴ, ἡ τρυφερότης ποὺ γύνει ὁ ἔρως εἰς τὰς καρδίας μας, εἶναι τρυφερότης ἐντὸς τῆς ὄποιας φρίσσουν πᾶσαι αἱ ὀδύναι.

* * *

Ἐξήντλησα ὅλον τὸ ποτήριον τοῦ πεσσιμισμοῦ, τὸ ὄποιον μὲ ἡνάγκασε νὰ πιω ὁ φίλος μου ὁ Βρουκλλακες...εἰς ὑγείαν σας· τὸν συγγρωβῶ, ἀλλὰ πρέπει νὰ τὸν συγγωρήσετε σεῖς προπάντων. Κάμετε καλὰ μαζί τὸ προσεγές σάββατον, ὅτε ἔτοιμάζεται νὰ παρουσιασθῇ πάλιν ἐμπρός σας. Ἐγώ βιάζομαι νὰ σᾶς ἀφήσω, διὰ νὰ μετακωδίω μαζί μ' ὅλον τὸν κόσμον (ποὺ περιφορών ὅσον καὶ ἀγαπῶ) εἰς τοὺς Ὀλυμπιακούς ἀγῶνας. Ισως ἀπὸ καὶ γυρίσω περισσότερον αἰσιόδοξος και ὀλιγώτερον φιλόχορος ἀπ' ὅτι εἴμαι, ὅταν δὲν ἔχω τίποτε νὰ σᾶς πώ. Τότε θὰ ἔχω πόσα, πόσα!

I. ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΟΣ

Ζήτω τὶς γυναῖκες!

Ίδού τι λέγει ὁ Stahl, ὃσον ἀφορᾷ τὴν δύναμιν τῆς θελήσεως των:

«Πήγαμ· ἔνα βράδυ ν' ἀκούσωμ· ἔνα μελόδραμα, ποὺ ἔκαμε ὅλο τὸ Παρίσιο νὰ κλαίῃ, μὲ πέθο νὰ κλάψωμε κ' ἐμεῖς μὲ τὴ σειρά μας, και τὸ κάμψημε. Ήταν σωστός κατακλυσμός ἀπὸ δάκρυα μέσον στὸ θεωρεῖο μας. Μόνη ἡ Κυρία Κ... ἀντιστάθηκε στὴν γενική συγκίνησι. Τὰ μάτια της μείναν στεγνά. Ἀπόρτησ. «Μόνον στὰ ἔμορφα μάτια βρίσκονται ὄμορφα δάκρυα» μοῦ ἀπάντησε. Αὐτὴ της ἡ ἀπάντησις μοῦ ἔδωκε νὰ καταλάβω ὅτι ἡ Κυρία Κ..., ποὺ εἶχε μικρὰ και ὅγι ἔμορφα μάτια, εἶπε μιὰ γιὰ πάντα, πῶς ἡ ἔζουσία, ποὺ ἔχουν οἱ γυναῖκες στὸν ἔκυπτο του είναι τόση, ποὺ και τὰ δάκρυά τους ἀκόμη τὰ κυριεύουν.»

Ζήτω τὶς γυναῖκες!

* * *

Αλήθεια, πρέπει νὰ τὶς καλοπιάνη κανεῖς. Αὐτὸς μὲ συκρούλευε ἔνας και βλέπω πῶς θ' ἀναγκασθῶ νὰ τὶς κολκεύω κ' ἐγώ (δηλαδὴ νὰ λέγω τὴν ἀλήθεια).

Δὲν γωράτευον. «Εδειξαν στὸν Daudet τὰ δόντια τους οἱ Ἀγγλίδες (γι' αὐτὸ φάνεται τὶς περιέγραψε μὲ μακρεία δόντια). Τὶς ἐφοδίθηκε και αὐτὸς, πέσσο μαζλλον ἐγώ· ποὺ εἴμαι τόσο μικρός και μὲ βάπτισε γυναῖκα ἡ καλύτερα μ' ἐτόνισε.

* * *

Και τ' ἀξίζουν. Εἶναι τὸ παντοδύναμο στοιχεῖο, οἱ ἀρχοντες τοῦ παντὸς και ἔχουν στημένο τὸ θρόνο τους πάντα ὑψηλότερες ἀπὸ τὸν καθένα.

Ποιὸς ποιητής, ποιὸς καλλιτέχνης ἀνεβαίνοντας «τὸν ἀνήφορο τῆς τέχνης» ὅπως τὸ λέει ἔτοις ἔμορφα ὁ Ερταλιώτης, ὅταν σήκωσε τὰ μάτια του γιὰ νὰ ἀναμετρήσῃ τὸν δρόμο πώλεις ἀκόμα νὰ κάμη, δὲν εἶδε ἐπάνω δύο μάτια, σὰν λαμπρούς φάρους, νὰ τὸν ὀδηγοῦν, νὰ τὸν παρηγοροῦνε μέσα στοὺς τόσους κόπους του!

Δὲν ξέρω, μὰ πάντα φαντάσθηκα τὴν γυναῖκα μ' ἔνα γλυκό (πολλάκις μάροτυρος) χαμόγελο στὰ χεῖλα, ποὺ μὲ κάμνει νὰ πιστέψω, πῶς ἡ ζωὴ ἔχει και κάποια γέραι και δὲν είναι, ὅπως μᾶς τὸν φαντάζουνται οἱ πεσσιμισταί.

* * *

Μιλούσα γιὰ τὶς γυναῖκες και θυμήθηκα μιὰ μόδα, ποὺ βγάλαν.

Ξέρετε πῶς μερικά πιείματα ἔδειξαν ἀρκετὴ προτίμηση διὰ τὶς γάτες. Κ' ἔτοις οἱ γάτες κατάγησαν τῆς μόδας.